

HỌC ĐIỀU HAY
LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 5

KHÔNG Ỡ LẠI HỌC CÁCH VƯỜN LÊN

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA DÂN TỘC

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 5

KHÔNG Ỗ LẠI HỌC CÁCH VƯỜN LÊN

Truyện: Thu Hằng
Minh họa: Phạm Tuấn

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

***Của cha ông để lại dành cho việc cùg
Của mình làm ra mới dành cho việc ở, việc ăn***
(Thành ngữ dân tộc Mường)

Tháng Chín, trời Mùng La trong vắt, nắng và gió tung tăng đuổi nhau trên những vạt đồi thoải thoải. Con suối Bú đầy nước nhưng không gào thét, cuộn cuộn như những ngày có lũ. Sòi ngồi ở bờ suối xem Lâm và mấy người già trong xã đang quăng chài kiếm cá. Thi thoảng, Sòi nhặt hòn sỏi ném xuống suối. Lâm gất lên: “Cậu làm thế, cá chạy hết”.

- Tôi mua đèn là được chứ gì? - Sòi dẫu môi trêu Lâm.

- Ai chẳng biết nhà cậu lắm tiền. Nhưng tôi không cần đâu. - Lâm quăng chài không xuống nước. - Tôi sẽ có xe máy. Tôi sẽ kiếm tiền để mua. - Lâm nói vẻ cứng rắn, rồi bước nhanh về phía trước.

Sòi bị bất ngờ bởi thái độ giận dữ của Lâm, cậu đứng lại nhìn Lâm. Cái dáng cao gầy của Lâm cứ như muốn chúi về phía trước, trông rất vất vả. Sòi chợt nhớ tới đợt lũ mấy năm trước, cũng với dáng đi ấy, Lâm sang nhà Sòi vay ngô về nấu cháo. Năm đó, chỉ trong một tháng Mùng Bú bị hai cơn lũ lớn tấn công.

Trận lũ đầu tiên, hàng trăm ngôi nhà bị đổ, bị lũ cuốn trôi. Nhà Lâm bị tốc mái và bị quăng tới tận bờ suối. Chưa kịp hoàn hồn, thì trận lũ thứ hai ập đến. Sau khi lũ rút, nhà Lâm cũng như hàng trăm gia đình khác trong bản chỉ còn là đồng đổ nát. Sơi không phải nếm trải cảnh đói rét sau lũ như Lâm và nhiều người khác trong bản. Ngôi nhà bê thế của gia đình Sơi đứng vững sau hai trận lũ. Thiệt hại duy nhất đối với gia đình Sơi chỉ là mấy sào ngô bị lũ cuốn. Nhưng điều đó cũng chẳng ảnh hưởng đến cuộc sống luôn no đủ của gia đình Sơi.

Nhà khá giả, lại là con một nên Sơi được bố mẹ chiều lắm, vì thế mọi người thường gọi Sơi là cậu ấm. Trong đám thanh niên cùng tuổi ở bản, Sơi là người có xe máy đầu tiên. Có xe, lại được mẹ thường xuyên cho tiền, Sơi thường rủ đám thằng Pâng, thằng Phúc cũng thuộc diện nhà khá giả ra thị trấn chơi. Trong những lần đi chơi, Sơi quen Loan, con gái chủ cửa hàng tạp hóa ở chợ thị trấn.

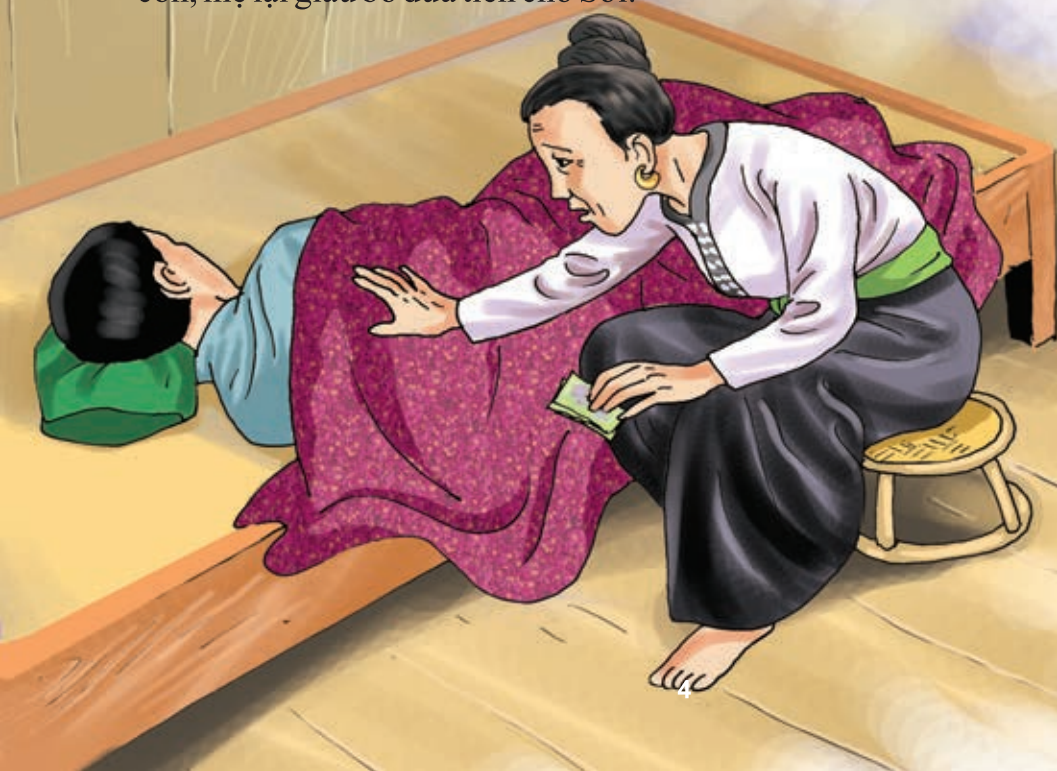

Loan khá xinh, ăn mặc sành điệu, tóc nhuộm vàng, móng tay sơn đỏ. Để lấy lòng Loan, Sói đã mua tặng Loan mấy chiếc vòng bạc, thỏi son môi và luôn tỏ ra hào phóng trả tiền cho Loan chơi trò chơi điện tử.

Từ ngày quen Loan, ngày nào Sói cũng kiếm có ra thị trấn. Vài ngày, Sói lại xin tiền mẹ. Ban đầu là vài chục, sau Sói xin vài trăm. Mẹ bắt đầu tỏ ra lo lắng. Bà hỏi Sói:

- Con làm gì mà tiêu nhiều tiền thế? Mẹ không có nhiều tiền để cho con nữa đâu.

Không xin được tiền, Sói giận bố mẹ, bỏ cơm, nằm lì một chỗ. Thương con, mẹ lại giấu bố đưa tiền cho Sói.

Có tiền, Sôi lại cưỡi xe máy ra thị trấn. Sôi tìm đến nhà Loan thì thấy Loan đang trò chuyện tình cảm với một người đàn ông lạ, hơn Sôi khá nhiều tuổi. Loan tỏ vẻ khó chịu:

- Anh Sôi về đi, tôi sắp lấy chồng rồi!

Loan bỏ đi vào nhà, để mặc Sôi chơ vơ một mình. Sôi đứng chết lặng, rất lâu mới lên xe về bản. Trong lòng nặng trĩu nỗi buồn, cậu ra suối Bú, ngồi nhìn dòng nước chảy.

Hôm đó Sôi về nhà khi trời nhọ mặt người. Từ chân cầu thang, Sôi đã ngửi thấy mùi cá nướng thơm lừng.

- Mẹ ơi nhà ta có khách à? - Sôi hỏi to.

Cậu bước lên nhà, hết sức ngạc nhiên khi thấy bố mẹ và Lâm đã ngồi sẵn bên hũ *làu xá* (rượu cần) và món *pa pỉnh tộp* thơm nức mũi. Nhìn vẻ ngạc nhiên của Sôi, mẹ bảo hôm nay Lâm mang cá chép đến để mẹ làm món *pa pỉnh tộp* ăn mừng Lâm làm kinh tế thành công.

- Cậu làm kinh tế gì thế? - Sôi ngạc nhiên hỏi Lâm.

- Tôi nuôi ngan. Vừa rồi, tôi được lãi mười triệu đồng đấy.

- Cậu lấy vốn ở đâu?

- Thì vay bố mẹ cậu.

Sôi nhìn bố mẹ. Mẹ Sôi gật đầu. Bà kể vài tháng trước Lâm đến gặp bà hỏi vay tiền để mua giống ngan. Lâm kể đã học được cách nuôi ngan qua ti vi và rất muốn thoát nghèo từ công việc này. Thương hoàn cảnh của Lâm, nên bà

đã bàn với bố Sơi cho Lâm vay tiền. Từ số vốn đi vay đó, Lâm đã có mười triệu đồng tiền lãi. Đó cũng là lý do hôm nay Lâm tổ chức ăn mừng ở nhà Sơi.

- Sao bố mẹ không nói gì với con? - Sơi trách mẹ.

- Con đi suốt ngày, về là ngủ, còn lúc nào để nói. - Mẹ Sơi nói nhưng cũng có ý nhắc con.

- Con bớt chơi đi. Nhà mình khá giả thật nhưng nếu cứ ngồi không thì có cả đồng vàng rồi cũng hết. Bố mẹ già rồi, không thể nuôi con mãi được đâu. - Bố Sơi nhìn con trai với ánh mắt nghiêm nghị.

Sơi cắn cúi ăn, trong lòng cậu vừa buồn về chuyện với Loan, vừa xấu hổ khi thấy người bạn nghèo của mình đang vươn lên làm kinh tế bằng chính những đồng vốn ít ỏi của bố mẹ cậu cho vay.

* * *

Trăng đầu tháng tỏa ánh sáng dịu dàng xuống Mường Bú. Sơi và Lâm ngồi trên vạt cỏ gần nhà trò chuyện. Sơi kể cho Lâm nghe chuyện cậu yêu Loan và đã bỏ nhiều công sức để chinh phục trái tim cô gái đồng đánh ngoài thị trấn. Nhưng Loan đã bỏ cậu để đi theo một người đàn ông nhiều tiền khác. Lâm an ủi Sơi:

- Loại con gái như thế, cậu tiếc làm gì. Cậu đừng vung phí tiền bạc của bố mẹ nữa, về làm kinh tế với tớ. Bố cậu nói đúng đấy, nếu không chịu làm việc mà cứ dựa vào bố mẹ, sau này bố mẹ già không còn làm được nữa, cậu sẽ khổ đấy. Cậu là bạn thân của tớ, tớ mới khuyên thế. Làm kinh tế cùng tớ nhé?

- Nuôi ngan hả? Chịu thôi. - Sơi lắc đầu quây quây, xua tay. - Đẹp trai như tớ, nhà cửa khá giả, đi nuôi ngan, dân bản cười cho thôi mặt.

- Đừng sống ỷ lại như thế mãi Sơi ơi. Nghe tôi đi. Tôi đã học được nhiều điều từ chương trình hướng dẫn làm kinh tế trên ti vi. Tôi sẽ nuôi nhím.

- Nuôi nhím? - Sơi tròn mắt nhìn Lâm.

Lâm gật đầu. Cậu kể cho Sơi nghe kế hoạch làm giàu từ nhím. Rằng, nhím

là loài vật dễ nuôi hơn cả lợn, ít dịch bệnh, yêu cầu về chăm sóc, nuôi dưỡng cũng rất đơn giản, bán lại được giá. Nếu thành công, mỗi năm có thể thu hoạch vài trăm triệu đồng.

Bị Lâm thuyết phục và cũng không muốn thua kém người bạn nghèo cùng bản, Sôi xin tiền bố mua một cặp nhím. Nhím đúng là loài vật dễ nuôi. Thức ăn cho nhím cũng dễ kiếm, chủ yếu là rễ cây, rau, củ, quả. Nhìn cặp nhím phồng phao, Sôi mừng lắm, nhất là khi con nhím cái mang thai. Hôm nhím đẻ, Sôi cứ ngồi mãi bên chuồng nhím, mơ màng nghĩ đến cảnh đàn nhím sinh sôi, đông đúc lên đến vài chục con như viễn cảnh mà Lâm đã vẽ ra cho Sôi. Cả đêm trằn trọc vì mừng, trời vừa sáng Sôi đã ra chuồng nhím. Ôi thôi, lũ chuột háu ăn đã tha hết nhím con. Sôi ngồi phệt xuống đất, ôm mặt khóc như một đứa trẻ.

Biết chuyện, Lâm rủ Sôi sang bản bên, tới những trại nuôi nhím để học hỏi kinh nghiệm. Trở về, Lâm và Sôi thiết kế chuồng nhím đúng như cách đã học được từ các chủ trại nhím. Sôi cũng đã ghi chép khá kỹ cách chăm sóc nhím trong từng giai đoạn cụ thể, đặc biệt là giai đoạn nhím mang thai và nuôi con. Từ cặp nhím giống đầu tiên, sau một năm, Sôi có một đàn nhím gần hai chục con.

- Con lớn thật rồi. - Mẹ Sôi rung rung nước mắt khi cầm số tiền bán nhím Sôi đưa.

Bố thì cười bảo:

- Con giỏi hơn cả bố rồi đấy.

Sôi trầm tư suy nghĩ, cậu nói với bố mẹ muốn giàu phải làm kinh tế trang trại. Thấy bố mẹ băn khoăn chưa hiểu kinh tế trang trại là gì, Sôi kể từ ngày

theo Lâm làm kinh tế, Sôi chịu khó xem các chương trình hướng dẫn làm kinh tế trên ti vi và thấy nhiều thanh niên dân tộc ở vùng núi đã làm kinh tế trang trại thành công. Họ kết hợp trồng cây ăn quả với trồng rừng, chăn nuôi trâu bò, đào ao thả cá...

Bố có vẻ lo lắng vì nghĩ Sôi mạo hiểm. Ông cho rằng, nếu không thành công, thiệt hại về kinh tế sẽ rất lớn. Mẹ khuyên Sôi tập trung chăm cho đàn nhím. Sôi hiểu nỗi lo lắng của bố mẹ, nhưng cậu có niềm tin là mình sẽ thành công

vì cậu đã học được bí quyết trồng cây ăn quả ở vùng đồi và cách nuôi bò vỗ béo. Các công thức nuôi, trồng, Sôi ghi kín một cuốn vở.

Quyết tâm rồi nên hôm sau Sôi và Lâm gặp Phúc, Pâng và mấy thanh niên khác trong bản rủ họ cùng làm kinh tế trang trại. Thấy Sôi và Lâm nuôi nhím thành công, đám thằng Phúc, thằng Pâng nể lắm nên khi nghe Sôi rủ làm kinh tế, mọi người đồng ý ngay.

Sôi đứng tên vay Ngân hàng chính sách năm mươi triệu đồng, bố mẹ Sôi bỏ ra gần một trăm triệu đồng hỗ trợ Sôi làm kinh tế, cộng thêm số tiền của đám thanh niên trong bản đóng góp, cả thầy được gần hai trăm triệu. Sôi viết đơn xin xã cho nhận hai héc-ta đồi trống để làm kinh tế. Xã yêu cầu Sôi trình

dự án. Sôi và Lâm hì hụi tính toán cả đêm, phải mất một tuần cậu và nhóm bạn mới có được dự án hoàn chỉnh trình lên xã.

Thấy dự án của Sôi có khả năng thực hiện được, quan trọng hơn là muốn tạo điều kiện cho những thanh niên trong bản vươn lên thoát nghèo nên xã đã đồng ý giao hai héc-ta đồi trống cho Sôi.

Có tiền, có đất, Sôi mua giống cây ăn quả phù hợp với đất đồi Mường Bú về trồng. Trong lúc chờ cây cho thu hoạch, Sôi tiếp tục nhân giống đàn nhím lên cả trăm con và mua bò gầy về vỗ béo. Những kiến thức học được từ các chương trình hướng dẫn làm kinh tế trên ti vi đã được Sôi và các bạn áp dụng vào thực tế. Sau vài năm, đất nghèo đã nở hoa, Sôi và Lâm đã trở thành những chàng trai làm kinh tế giỏi có tiếng ở Mường Bú. Sôi được mọi người gọi là tỉ phú trẻ vì gia tài của cậu bây giờ lên đến bạc tỉ. Cũng đúng thôi, vì chỉ riêng thu hoạch nhím, mỗi năm Sôi đã có gần hai trăm triệu đồng.

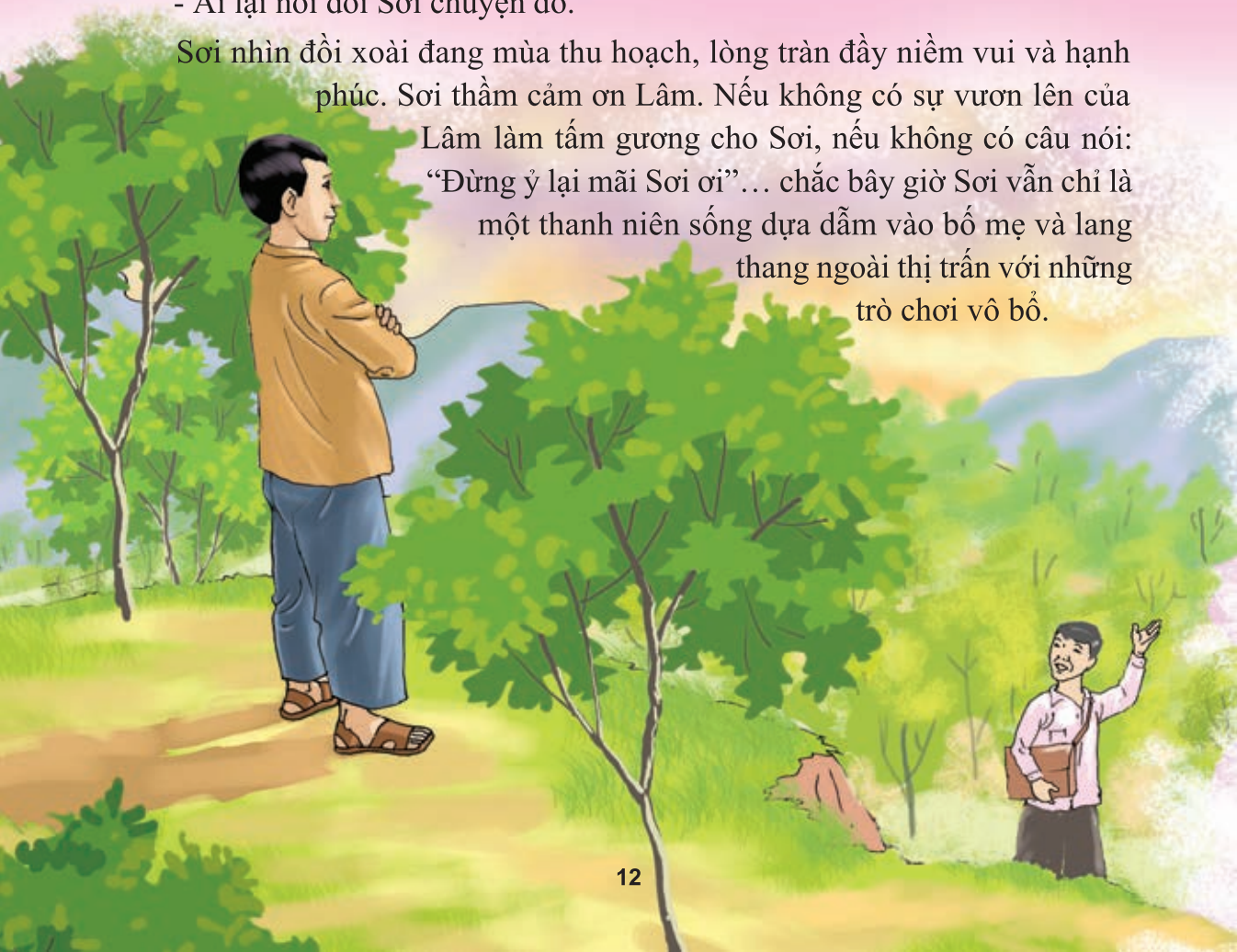
* * *

- Sơi ơi, có tin vui đây! - Anh Mỉn Bí thư Đoàn Thanh niên từ dưới chân đồi gọi to. - Sơi có tên trong danh sách đi báo cáo điển hình tiên tiến ở tỉnh đây.

- Thật không anh Mỉn?

- Ai lại nói dối Sơi chuyện đó.

Sơi nhìn đồi xoài đang mùa thu hoạch, lòng tràn đầy niềm vui và hạnh phúc. Sơi thầm cảm ơn Lâm. Nếu không có sự vươn lên của Lâm làm tấm gương cho Sơi, nếu không có câu nói: “Đừng ỷ lại mãi Sơi ơi”... chắc bây giờ Sơi vẫn chỉ là một thanh niên sống dựa dẫm vào bố mẹ và lang thang ngoài thị trấn với những trò chơi vô bổ.

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA DÂN TỘC
19 Nguyễn Bình Khiêm, Quận Hai Bà Trưng, Tp. Hà Nội
ĐT: (84-24) 38263070 - 39434239; Fax: (84-24) 39449839
Email: nxbvhdtd@yahoo.com.vn; nxbvanhoadantoc@yahoo.com.vn
Trung tâm xuất bản Văn hóa, Thông tin và Âm nhạc
Số 61 Lý Thái Tổ, Quận Hoàn Kiếm, Tp. Hà Nội
ĐT: (84-24) 38256286 - 39341782
Chi nhánh: Số 7 Nguyễn Thị Minh Khai - Q1 - Tp. Hồ Chí Minh
ĐT: (84-28) 38222895

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY

Quyển 5

KHÔNG Ý LẠI HỌC CÁCH VƯỜN LÊN

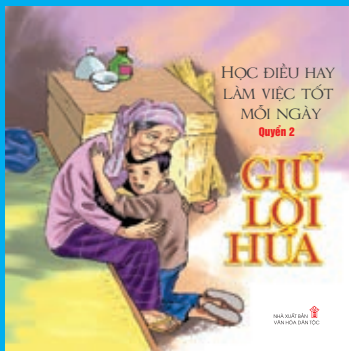
Chịu trách nhiệm xuất bản
PHÙNG HUY CƯỜNG

Biên tập : TRẦN PHƯỢNG TRINH
HOÀNG THỊ THU
Thiết kế bìa : PHẠM TUẤN
Trình bày : MINH CHI
Sửa bản in : THU TRINH

Xác nhận ĐKXB số: 1237-2024/CXBIPH/23-670/VHDT
Quyết định XB số: 41-24/QĐ-XBVHDT
Mã số sách quốc tế ISBN: 978-604-70-3966-1
Nộp lưu chiếu quý II năm 2024

HỌC ĐIỀU HAY LÀM VIỆC TỐT MỖI NGÀY
ĐỂ GIÚP BẢN THÂN VÀ CỘNG ĐỒNG
CÓ CUỘC SỐNG HẠNH PHÚC HƠN, TỐT ĐẸP HƠN

Các bạn tìm đọc

ISBN: 978-604-70-3966-1

9 786047 039661

Sách không bán